

DUDÁS PÁL DÁNIEL – KÁDÁR KRISZTA – VAJDA TAMÁS GÉZA

AZ EURÓPAI UNIÓ TERMELÉKENYSÉGI EGYENLŐTLENSÉGEI, ÉS A HAZAI RÉGIÓK MUNKATERMELÉKENYSÉGÉT BEFOLYÁSOLÓ FŐBB TÉNYEZŐK ALAKULÁSA

1. RÉSZ

A MUNKATERMELÉKENYSÉG MEGHATÁROZÓ TÉNYEZŐINEK ALAKULÁSA AZ EURÓPAI UNIÓBAN, A V4-ORSZÁGOKBAN ÉS AZ EU TERMELÉKENYSÉGI SZEMPONTBÓL SZÉLSŐSÉGES RÉGIÓIBAN

Kétrészes cikksorozatunk fókuszába a hazai és az európai uniós országos, valamint regionális munkatermelékenységet alakító tényezőket (a 2013–2023 időszakban) helyeztük, egy 2025-ben az Állami Számvevőszék által készített (2026-ban publikált) elemzés eredményeiből kiindulva.

Az első részben a munkatermelékenység változásának trendjeit vizsgáljuk meg az Európai Unióban és a V4-országokban, majd regionális szinten is, kiemelten kezelve a legfejlettebb, azaz legnagyobb kibocsátású, valamint a gazdasági szempontból legkevésbé prosperáló európai uniós régiók termelékenységet befolyásoló egyes lényeges tényezők változását, a változások háttérében álló okokat. Ilyen tényezők a foglalkoztatottság aránya a munkavállalási korú és a teljes lakosságon belül, a diplomások aránya, a munkanélküliek aránya, az egy főre jutó GDP és a csúcstechnológiás iparban foglalkoztatottak aránya.

A tanulmány a tényezők elemzésével arra keresi a választ, hogy az egyes eltérő kiindulási helyzetű és területi, gazdasági adottságokkal rendelkező térségekben mi eredményezte az átlagosnál erőteljesebb vagy lassabb fejlődést, az erősebbek esetében a dinamika elegendő volt-e a gazdasági mutatók és a termelékenységbeli különbségek jelentősebb mérséklésére.

Bevezetés

Az átlagos munkatermelékenységet egy régióban annak országon belüli pozíciója is meghatározza, hiszen a főváros közelsége vagy a határmentiség, a magas GDP-termelésű EU-tagállamok közelsége mind vonzó, illetve taszító tényezők lehetnek a képzett lakosság vagy a prosperáló vállalkozások számára. A területi elhelyezkedés, a székhely választása hatással van tehát egy vállalkozás sikeres működésére, jövedelmezőségére (Benos, 2015; OECD, 2024; Mitze, & Breidenbach, 2024). A munkatermelékenység növekedése hozzájárul a gazdaság versenyképességének javulásához (Lengyel-Rechnitzer, 2013; Lengyel, 2016), ami hazánk számára is kiemelt cél. Magyarország gazdasági nyitottsága, a globális folyamatokba való erős beágyazottsága miatt fontos a termelékenység és a versenyképesség folyamatos növelése.

Dudás Pál Dániel: elemzési szakértő, Állami Számvevőszék

Kádár Kriszta PhD: elemzési tanácsadó, Állami Számvevőszék

Vajda Tamás Géza: elemzési szakértő, Állami Számvevőszék

DOI: <https://doi.org/10.58269/umsz.2026.3.6>

Az Állami Számvevőszék szakértői 2025 októberében elemzést készítettek a hazai munkatermelékenységre ható tényezőkről a 2013–2023 időszakban statisztikai adatok és tudományos szakfolyóiratcikkek felhasználásával, amely 2026 júniusában került publikálásra (ÁSZ, 2026a). Az elemzés megállapította, hogy a magyar nominális munkatermelékenység EU-átlaghoz mért szintje mintegy 9 százalékponttal emelkedett, de így is csak annak 52%-át érte el 2023-ban. A közeledés összhangban van azzal, hogy a magyar reál-munkatermelékenység növekedési üteme éves átlagban 1,5%-ot ért el, míg az EU-ban átlagosan évi 0,6%-kal nőtt. A reál-munkatermelékenység emelkedési üteme azonban nem volt egyenletes az elemzett időszakban. Az elemzés kiemelte, hogy a munkatermelékenység EU-átlagot meghaladó mértékű javulására a munkaerő-tartalék jelentős bevonása, a mikrovállalkozások térnyerése, a közfoglalkoztatottak munkaerőpiaci integrálása és dinamikus gazdaságfehérítés mellett került sor.

A cikksorozat ezen elemzés megállapításaiból kiindulva a hazai régiók termelékenysége alakulásának főbb tényezőit veszi górcső alá az Európai Unió legfejlettebb és leggyengébb régiói termelékenység-növekedésének tükrében. Az első rész az EU- és a V4-országok, illetve 2023-ban a legtermelékenyebb (Kelet- és Közép-Írország; Dél-Írország; Luxemburg; Brabant Walloon (Belgium); Brüsszel Fővárosi Régió [Belgium]) és a legkevésbé termelékeny (Északnyugat-Bulgária; Északkelet-Bulgária; Észak-Közép-Bulgária; Északkelet-Románia; Délkelet Bulgária) régiók fejlődésének meghatározó tényezőit járja körül.

Módszertan

Az elemzésben a hozzáadott értéket mérő megközelítéssel keresztül vizsgáljuk a munkaerő termelékenységét (OECD, 2001). Az Eurostat adatai között elsősorban a GDP-n alapuló, az előállított hozzáadott értéket mérő megközelítést alkalmazó statisztikák állnak rendelkezésre Magyarországra egészére, illetve bizonyos mutatók esetében régióira. Az elemzést az Eurostat NUTS2 szintű területi egységeire vonatkozó adatbázisok alapján végeztük el.

A termelékenység területi összefüggéseivel, a regionális fejlődés eltéréseivel számos hazai és nemzetközi tanulmány foglalkozott (Lengyel, & Varga, 2018; Tsiapa, 2023; Gómez-Tello et al., 2025).

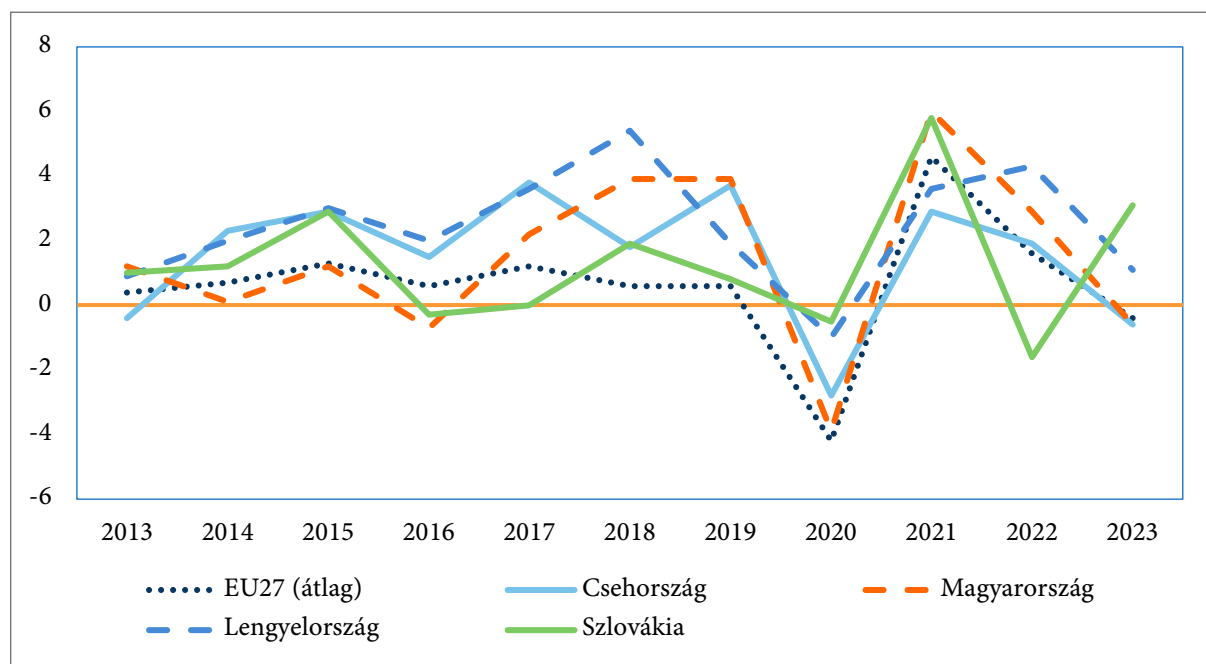
A munkatermelékenység elemzésekor az egy foglalkoztatottra jutó hozzáadott érték (GDP) adatokat használjuk fel. Az Eurostat a reáltermelékenység változását a GDP-volumen és a foglalkoztatottak száma hányadosának változásaként határozza meg. A reál-munkatermelékenység időbeni változását láncindexekkel kalkulált hozzáadott érték volumenindexek és a foglalkoztatottak létszámának hányadosaként számítottuk ki. Ahol a hozzáadott értékre az adatok csak nominális értéken álltak rendelkezésre, ott csak az egyes időpontokra vonatkozó relatív arányok (%) voltak számíthatók, összhangban az Eurostat munkatermelékenységi indikátorszámításokra vonatkozó módszertanával (Eurostat, 2025).

A munkatermelékenység trendjei az Európai Unióban és a V4-országokban

A hazai munkatermelékenység EU-átlaghoz mért szintje mintegy 9 százalékponttal nőtt 2013–2023 közt, jelentősebb javulás 2017-től következett be, majd 2023-ban érte el a legmagasabb arányt, 52%-ot (Eurostat, 2026a). 2013 és 2019 között a magyar gazdaságban a reál-munkatermelékenység átlagos éves növekedési üteme több mint 0,5 százalékponttal haladta meg az eurózóna növekedését (Eurostat, 2026b). 2020-ban a COVID-válság következtében jelentősen, több mint 3%-kal visszaesett a reál-munkatermelékenység, a COVID-járványt követően azonban 2021–2022-ben érdemben tudott emelkedni. Az elemzett időszakban (2013–2023) éves átlagban 1,5% volt a reál-munkatermelékenység növekedési üteme (összességében 15,6%), míg az EU-ban átlagosan évi 0,6%-kal (összességében 6,6%-kal) nőtt. A reál-munkatermelékenység változása a 2017–2023 közötti években is meghaladta az EU átlagot, a hazai éves átlagos reál-munkatermelékenység ekkor 2,1%-kal nőtt, míg az EU-ban 0,6%-kal (Eurostat, 2026b).

A V4-országok közül Lengyelország és Szlovákia hasonló gazdasági fejlettségi szintről indult a rendszerváltozást követően, emellett pedig a legfőbb versenytársainknak tekinthetők a külföldi közvetlentőke gazdaságba történő vonzása terén. Csehország valamelyest magasabb fejlettségi szintről indult az egy főre jutó GDP-adatok alapján (IMF, 2024). Az egy főre jutó hazai GDP-adatot a cseh adat 30,5%-kal, a V4 átlagot 32,6%-kal haladta meg 1995-ben. Az időszak éveiben történő termelékenységváltozást mutatja be az 1. ábra a V4 és az EU országokban.

1. ÁBRA: A REÁL-MUNKATERMELÉKENYSÉG VÁLTOZÁSA 2013–2023. KÖZÖTT A V4-ORSZÁGOKBAN ÉS AZ EU-BAN (ELŐZŐ ÉV=100%)

Forrás: ÁSZ (2026a) 10. oldal alapján, saját szerkesztés

Az EU27 átlagos reáltermelékenysége 2013–2019 közt évről-évre egyenletesen, de csekély mértékben (0,4-1,3% közt) nőtt. Hazánk esetében 2014-ben stagnálás, 2016-ban visszaesés látható, és 2017–2019 közt – Csehországhoz és Lengyelországhoz hasonlóan – dinamikus növekedés. 2013–2019 között Magyarország 1,7%-os éves átlagos növekedése Lengyelország után a 2. legnagyobb.

2019-ben a hazai gazdaság 4,9%-kal nőtt, ami az egyik legmagasabb bővülés volt az EU-ban. A növekedéshez nagyban hozzájárult az ipar (ezek közt főként az autóipar és az építőipar) jó teljesítménye.

2020-ban, a COVID-járvány kitörésekor mindenhol jelentős visszaesés látható, innentől kezdve 2022 végéig a legnagyobb növekedés hazánk esetében történt. 2023-ban ugyanakkor az EU nagy részében ismét csökkent a reál-munkatermelékenység, így hazánkban is, miközben a régiós országok mérsékelt növekedést tudtak elérni. Összességében a hazai átlagos reál-munkatermelékenység-növekedés a 2013–2023 közötti időszakban 1,5% volt, hasonlóan Szlovákiához (Lengyelország esetében a növekedés 2,4% volt, míg Csehországnál 1,3%), ami a V4-országok közt közepes teljesítménynek tekinthető.

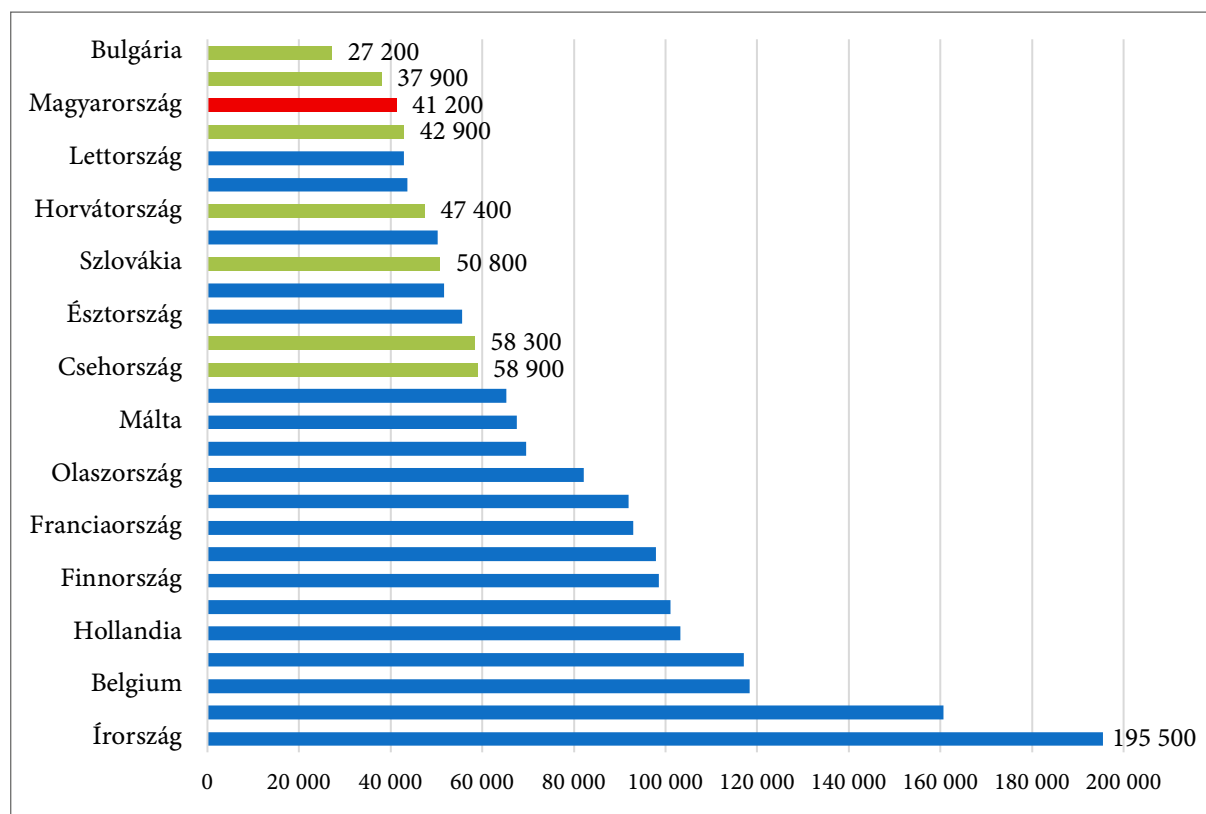
2013–2023 közt az **EU27 öt legnagyobb termelékenységnövekedést elérő tagállama** (Bulgária, Írország, Lettország, Lengyelország, Románia) 2% fölötti átlagos növekedést ért el, de Írország növekedése meghaladta az 5%-ot is. Írország termelési és hozzáadott érték adatai kapcsán lényeges, hogy azok jelentős mértékben a betelepült külföldi vállalatok gyakran nem valós, hanem al-

lokált bevételeivel magyarázhatók. Emellett az ország olyan kedvező adóstruktúrákat alkalmaz, ami lehetővé teszi, hogy a globális cégek minimális adófizetés mellett mozgassanak át óriási bevételeket az Írországból működő leányvállalataikon keresztül (lásd még: IMF, 2018; Kopint-Tárki, 2019; Beke, 2021).

Az öt legkisebb termelékenység-növekedésű tagállam Görögország, Franciaország, Luxemburg, Ausztria, Finnország volt (Ausztria és Luxemburg mindössze 0,1, illetve 0,5 %-os növekedést ért el, Görögország termelékenysége 0,3%-kal csökkent.) A legnagyobb növekedést felmutató tagállamok (Írország kivételével) volt szocialista országok és a 2013-ban az alacsonyabb termelékenységű országok közé tartoztak. A legalacsonyabb növekedésű országok (Görögország kivételével) az EU-ban az átlaghoz képest magasabb termelékenységgel rendelkező országok közé tartoztak 2013-ban, vagyis a termelékenység növekedésében jelentős felzárkózás és kiegyenlítőds történt az elemzett években az EU tagállamai között.

A 2. ábra a nominális munkatermelékenységet mutatja be az EU 27 országa vonatkozásában. Magyarország az euróban számított, nominális munkatermelékenységi adatok alapján a 2013. évben az EU-ban a 24. helyen helyezkedett el (Bulgáriát, Romániát és Lengyelországot megelőzve). Ehhez képest 2023-ban egy helyet visszaesve a 25. helyre került (az EU27-ek között Bulgáriát és Romániát megelőzve) – a rangsor értékelésekor azonban azt is figyelembe kell venni, hogy több bemutatott országban nemzeti valutát használnak euró helyett, így az értéket a 2023-ban számított átlagos devizaárfolyam is befolyásolja. Az adatok alapján 2023-ra Bulgária és Románia lemaradása csökkent Magyarországhoz képest, ugyanakkor Magyarország is csökkentette lemaradását az EU27 átlagához képest. Hiába nőtt tehát hazánkban a nominális termelékenység értéke a többi volt szocialista országhoz hasonlóan, ez kevés volt ahhoz, hogy relatív helyzetén javítson az ország.

2. ÁBRA: A MUNKATERMELÉKENYSÉG ÉRTÉKE AZ EU ORSZÁGAIBAN 2023-BAN (EURÓ/FŐ)

Zöld vonalak: volt szocialista országok, piros vonal: Magyarország.

Forrás: ÁSZ (2026) 12. oldal alapján, saját szerkesztés

Az Európai Unió kiemelkedő és lemaradó termelékenyséű régiói

Az országos és regionális (NUTS 2 szintű – NUTS: Nomenclature of Territorial Units for Statistics, az Eurostat használja a tagállamok egységes területi bontására) munkatermelékenység közti különbségeket több lényeges tényező határozza meg, egyebek közt a fővárosi dominancia, az ipari szerkezet, a fejlett szolgáltatások részaránya, az infrastruktúra, a humántőke (oktatás) és EU-támogatások nagysága (Tsvetkova et al., 2020). 2023-ban az EU-ban 242 NUTS 2 szintű régió volt (Eurostat, 2026b). Elemzésünk az EU-ban 2023-ban legerősebb és leggyengébb termelékenyséű régiók esetében azt vizsgálta meg, hogy az elemzett időszakban a nominális és reáltermelékenység alakulását mi befolyásolta, az elemzés által kiválasztott lényeges mutatók értékei hogyan változtak 2013-hoz képest 2023-ban a bemutatott régiók esetében és a változás hátterében milyen tényezők álltak.

A feltételes béta-konvergencia elmélete (Barro, & Sala-i-Martin, 1992) alapján a gazdaságilag kevésbé fejlett régiók gyorsabban növekednek, ha a gazdaság alapvető jellemzői hasonlóak, így ezek nagyobb mértékben tudják a termelékenységüket is növelni. Emellett a gyengébb teljesítményű térségek esetében idővel bekövetkezik reálkonvergencia és nominális konvergencia is, hiszen az életszínvonal és termelékenység, valamint a makrotényezők értékei is közelednek egymáshoz, és idővel – az elmélet szerint – utoléri a legfejlettebb térségeket. Ugyanezt láthatjuk az európai uniós régiók esetében is: a 100 legmagasabb termelékenyséű régióban a nominális termelékenység növekedésének átlaga 2013–2023 között 31,4% volt, míg ugyanez a szám a 100 legalacsonyabb termelékenységgel rendelkező régióban 54,6% (Eurostat, 2026a).

Az alacsonyabb átlagos munkatermelékenyséű régiók gyorsabb növekedését alátámasztja az is, hogy a 2013–2023 közötti időszakban a legnagyobb nominális fejlődést elérő öt régió közül négy a legszegényebb keleti régiók közé tartozó volt: Északnyugat-Bulgária és Délkelet-Bulgária, illetve Dél-Románia és Délnyugat-Románia régiók mindegyikében több mint 2,5-szeresére nőtt a nominális munkatermelékenység 2013–2023 között (Eurostat, 2026a).

A reál-munkatermelékenység esetében az összkép hasonló, a szegényebb régiók – a nagyobb fejlődési lehetőségéből kifolyólag – nagyobb léptékben tudtak fejlődni. A reál-munkatermelékenységben a legnagyobb fejlődést Dél-Írország (95,9%) (ezen ország helyzete és fejlődése eltér a legtöbb országtól), illetve a Románia fővárosát is magába foglaló Bukarest-Ilfov (91,5%, Románia) régiók után három szegényebb régió, Nyugat-Románia (76,9%); Északnyugat-Románia (64,5%); Északnyugat-Bulgária (46,9%) érte el (Eurostat, 2026b).

A gazdasági teljesítményt mérő mutatószámok változásának mértéke

Az 1. táblázat a 2023-ban legmagasabb és legalacsonyabb termelékenyséű régiók néhány releváns gazdasági mutatószámában történt változást mutatja be 2013–2023 közt.

Az ír régiók előnyének okairól már szóltunk a korábbiakban, és a 2. ábrán országos szinten is látszik a különbség az egy foglalkoztatottra jutó megtermelt GDP értékében. Ennek főként adóoptimalizálási okai vannak: Írországban számos (más országbeli) multinacionális cég központja található, ezek szellemi tulajdonát és licenchevételeit is Írországban (ír teljesítményként) könyvelik. Luxemburg előkelő helyezését, magas egy főre jutó GDP-jét magyarázza többek közt, hogy az országban a pénzügyi szolgáltatások (befektetési alapok szolgáltatásai, banki szolgáltatások) nemzetközi vállalati központok jelenléte és a nagyszámú határon túli ingázása miatt a hozzáadott érték-előállítás is magasabb (Central Statistics Office, 2023; Democracy Challenged, 2025). A sikeres belga régiók közül a fővárosi, brüsszeli régió magas hozzáadott értékét magyarázza, hogy gazdasága fejlett nemzetközi szolgáltató szektorra épül: itt található számos fővárosi és nemzetközi intézmény (pl. EU-Bizottság, NATO), pénzügyi és vállalati központok, multinacionális cégek székh-

lyei, a magasan képzett munkaerő túlsúlyban van (pl. szolgáltatási, pénzügyi szektor). A Brabant Walloon régióban magas arányban dolgoznak kvalifikált munkavállalók, nagy a kutatás-fejlesztési és tudás-intenzív klaszterek aránya, inkább szolgáltatási és tech-orientált szemlélet dominál a hagyományos ipari jelleg helyett (European Cluster Collaboration Platform, 2024; Statistics Flanders, 2025; Európai Bizottság, 2025a).

Amennyiben a munkatermelékenység (1 foglalkoztatott által megtermelt GDP), illetve a gazdasági fejlettség mutatója (1 lakosra jutó GDP) közti kapcsolatot elemezzük, azt látjuk, hogy utóbbi esetben a top öt régióból három a munkatermelékenységben is top helyezést ért el, ezek: Luxembourg (Luxemburg), Eastern and Midland (Kelet- és Közép-Írország), Southern (Dél-Írország). Ehhez hasonlóan a GDP-termelésben legutolsó helyen álló régiók köréből négy a munkatermelékenységben is utolsó helyen állt 2023-ban: Severozapaden (Északnyugat-Bulgária), Severen tsentralen (Észak-Közép-Bulgária), Nord-Est (Északkelet-Románia), Severoiztochen (Északkelet-Bulgária).

1. TÁBLÁZAT: AZ EURÓPAI UNIÓ 2023-BAN LEGMAGASABB ÉS LEGALACSONYABB TERMELÉKENYSÉGŰ RÉGIÓIBAN EGYES GAZDASÁGI MUTATÓK VÁLTOZÁSÁNAK MÉRTÉKE 2013-2023 KÖZT (%)

	Egy foglalkoztatott ra jutó munkatermelé- kenység (€)	Lakosságszám (fő)	GDP/fő (€)	Csúcstech. ágazatok ban alkalmazottak aránya az összes fog- lalkoztatottan belül	Diplomások aránya a lakosságon belül 2023-ban	Diplomások aránya 25-64 évesek közt	Foglalkoztatottak ará- nya a teljes lakossá- gon belül
Kelet- és Közép-Írország	76,4%	17,2%	119,2%	22,3%	58,0%	25,0%	10,47%
Dél-Írország	168,1%	11,9%	221,5%	29,2%	50,4%	28,9%	7,22%
Luxemburg	21,5%	23,0%	31,3%	47,5%	51,9%	27,5%	8,78%
Brabant Walloon (Belgium)	51,2%	6,3%	64,9%	14,3%	62,0%	21,1%	3,01%
Brüsszel Fővárosi Régió, Belgium	32,1%	7,5%	29,6%	25,0%	53,8%	29,6%	7,46%
Északnyugat-Bulgária	167,7%	-17,8%	169,4%	-8,7%	21,0%	8,2%	1,90%
Északkelet-Bulgária	134,3%	-12,2%	134,7%	110,0%	30,3%	20,2%	2,61%
Észak-Közép-Bulgária	124,0%	-17,3%	143,9%	63,2%	26,4%	20,0%	1,44%
Északkelet-Románia	114,3%	-1,7%	126,7%	25,0%	13,6%	14,3%	-13,63%
Délkelet-Bulgária	123,1%	-10,1%	131,7%	80,0%	24,9%	21,5%	3,87%

Zöld színnel jelölve a legtermelékenyebb, kék színnel a legkevésbé termelékeny régiók.

Forrás: Eurostat (2026a, 2026d, 2026e, 2026f, 2026g, 2026h) alapján, saját szerkesztés

A munkatermelékenység változásának elemzéséhez a lakosságszámot (ami meghatározza a potenciális munkaerő-kínálatot), az egy főre jutó GDP-t (a gazdasági fejlettség egyik legfontosabb mutatóját, ami a technológiai fejlettség, a tőkeellátottság és az intézményi környezet révén szoros kapcsolatban áll a munkatermelékenység szintjével), a magas technológiai intenzitású ágazatokban foglalkoztatottak arányát (ami magasabb innovációs képességet, gyorsabb technológiai fejlődést és nagyobb hozzáadott értékű termelést tesz lehetővé), a felsőfokú végzettséggel rendelkezők arányát (ami a humántőke minőségét tükrözi) és a foglalkoztatási rátát (ami a munkaerőforrások kihasználtságának mértékét fejezi ki) választottuk ki.

Az 1. táblázat adatait elemezve azt látjuk, hogy a legkevésbé termelékeny régióknál a **munkatermelékenységnek** és a **GDP növekedésének** szintje jóval meghaladta a fejlettebb régióknál lát-

ható növekedést, de az alacsony bázis miatt ez továbbra sem volt elegendő ahhoz, hogy előrébb lépjenek a rangsorban – főként amiatt, mert időközben a fejlett régióknál is növekedés történt, méghozzá magasabb bázisról. Szembeötlő a **lakosságszám** csökkenése a kevésbé termelékeny régiók esetében, míg az erősebbeknél jelentős növekedés történt az eltelt időszakban. A **diplomás** arányában – bár növekedést látunk a gyengébb régióknál – hatalmas eltérés látható a fejlettebb és alacsonyabb termelékenyséű régiók közt. 2023-ban – a bolgár és román régiók növekedése ellenére – a 25–64 éves korosztályban akár 50 százalékpontos különbség is látható (lásd: Brabant Walloon, Belgium és Északkelet-Románia). A **csúcstechnológias ágazatokban** alkalmazottak száma Északnyugat-Bulgárián (Severozapaden) kívül mindenhol nőtt, azonban míg ennek aránya 2023-ban a termelékenyebb régiókban 7-11% közt mozgott, a kevésbé termelékeny régiókban mindössze 1-3% közt.

A **foglalkoztatottak aránya (a teljes népességben belül)** a legtermelékenyebb régiókban jóval nagyobb arányban nőtt az elemzett években, mint a legkevésbé fejletteknél; a növekedés az előzők esetében átlagban 7,4% volt, míg utóbbiak esetében 0,8%-os csökkenés következett be. A bemutatott régiók közül Északkelet-Romániában a vizsgált időszakban több mint 13%-kal csökkent a foglalkoztatottak aránya – ebben a régióban volt a legalacsonyabb mértékű a termelékenységnövekedés a kevésbé fejlett régiók közt. Az idős (65+) munkavállalók aránya mind a legjobb, mind a leggyengébb termelékenyséű öt régióban nőtt (1,0, illetve 0,9 százalékponttal), a leggyengébb öt régióban ugyanakkor egy százalékponttal magasabb volt az átlagos arányuk 2023-ban (3,5%), mint a legerősebbek esetében.

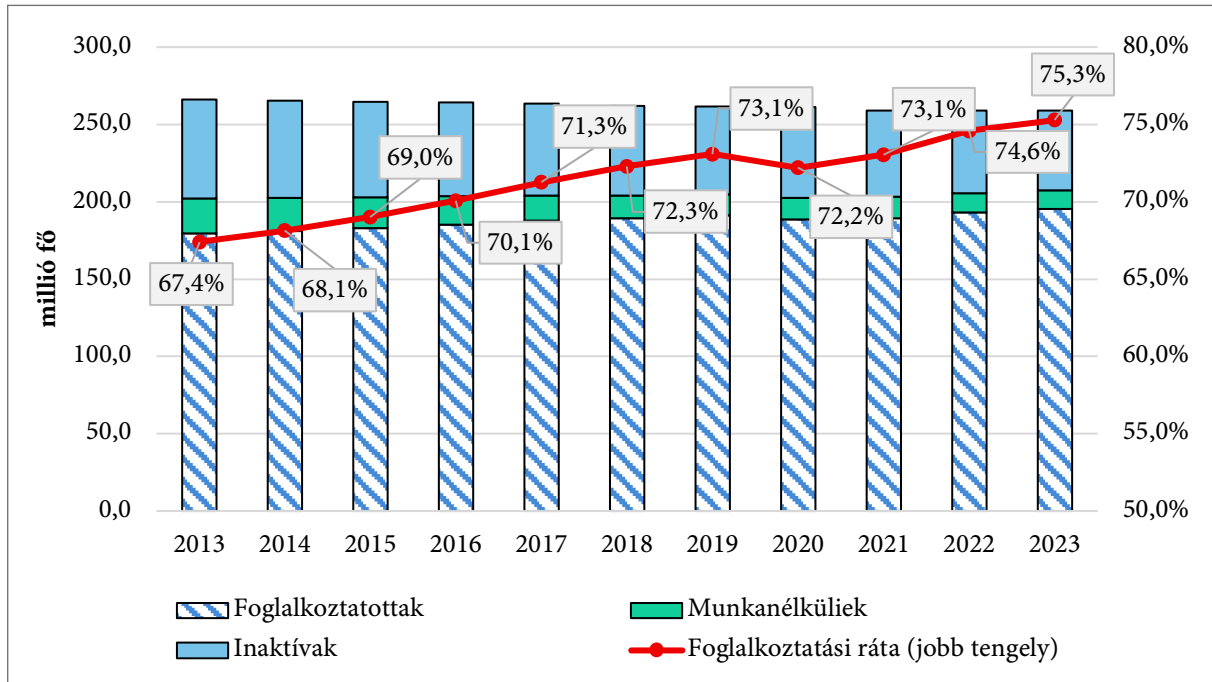
Északkelet-Romániában 2013-ban még kiugróan magas volt az idős munkavállalók aránya (7,4%), ami hátrányos helyzetet jelentett a munkatermelékenység szempontjából. 2023-ra ugyanakkor ez az arány 1,9%-ra csökkent, ami összefügg a foglalkoztatottak számának csökkenésével és az ehhez kapcsolódó, vélhetően megemelkedett munkaerő-kínálattal (Eurostat, 2026i).

A munkaerőpiaci keresési modellek szerint (lásd pl. Sengul, 2017): amennyiben a cégek több jelelt közül választanak, a legnagyobb várható termelékenyséű munkavállalót választják ki, tehát túlkínálatnál emelkedik a kiválasztási küszöb. Több kutatás szerint (pl. van Ours, Stoeldraijer, 2010) a termelékenység fordított U-alakot követ (kiváltképp a fizikai munkák esetében) az életkor szerint, azaz idősebb korban enyhén csökken, ami miatt az idősebb munkavállalók kevésbé keresettek (alacsony üres álláshelyszám mellett, munkaerő-túlkínálat esetében) a hagyományos ipari (szerelő, összeszerelő) munkakörökben. Északkelet-Románia gazdaságában 2023-ban nem a fejlett szolgáltatások, hanem a mezőgazdaság és a hagyományos ipar dominált, jelentős összeszerelő/alacsony hozzáadott értékű feldolgozással (European Employment Services, 2025). Az ipar és a mezőgazdaság együtt kb. 37–40% részarányú volt, ami igen magasnak számít az EU-ban (Eurostat, 2026n).

A foglalkoztatás szerkezetének változása és ennek hatása a termelékenységre

Az Európai Unió tagállamaiban a 2013–2023 közötti időszakban a foglalkoztatás jelentős mértékben nőtt. A foglalkoztatást jellemző főbb számok változását a 3. ábra szemlélteti.

**3. ÁBRA: A FOGLALKOZTATÁSSAL ÖSSZEFÜGGŐ MUTATÓK VÁLTOZÁSA 2013–2023 KÖZÖTT
AZ EU TAGÁLLAMAIBAN A 20–64 ÉV KÖZÖTTI NÉPESSÉGEN BELÜL**

Forrás: Eurostat (2026j) alapján, saját szerkesztés

Az EU tagállamaiban tapasztalt kedvező változás hátterében több tényező áll, ezek közül egyfelől az alacsony bázist is érdemes kiemelni. A 2008-as gazdasági válság, majd az ezt követő európai adósságválság következtében 2013-ban a foglalkoztatás szintje alacsony, míg a potenciális munkaerő-tartalék magas volt (Eurostat, 2026k). A kibocsátás növekedésével párhuzamosan azonban a foglalkoztatás jelentősen nőtt. A foglalkoztatás növekedéséhez hozzájárult az is, hogy több tagállamban (pl. Franciaország, Németország, Spanyolország) nőtt a nyugdíjkorhatár.

A 65 évnél idősebbek körében is nőtt a foglalkoztatási ráta: az EU átlagát tekintve 4,5%-ról 6,5%-ra, míg Magyarországon – a nyugdíjkorhatár-emelés következményeként is – 2,0%-ról 7,0%-ra. Az EU-ban a foglalkoztatottak száma az idősök körében nőtt a legnagyobb mértékben 2013–2023 között: míg a 20–64 év közötti foglalkoztatottak száma 9,1%-kal nőtt, addig a 60–64 év közötti foglalkoztatottak száma 69,6%-kal, a 65–74 év közötti foglalkoztatottak száma 69,0%-kal (Eurostat, 2026j).

Az Európai Bizottság (2025b) dokumentuma szerint a bevándorlás érdemben hozzájárult a foglalkoztatás bővüléséhez, különösen a munkaerőhiány enyhítésével: 2019–2024 között az Európai Unión kívül születettek relatív foglalkoztatási rátája jellemzően azokban a szektorokban nőtt a legnagyobb mértékben, amelyekben a betöltetlen álláshelyek aránya magas volt. Ugyanebben az időszakban az új munkahelyek több mint 50%-át (mintegy 3,4 milliót) EU-n kívülről érkezők töltötték be (Meléndez, 2025). A statisztikai adatok szerint 2022-ben 9,93 millió nem EU-s állampolgár dolgozott az EU-ban, és a nem EU-országból betelepült migránsok foglalkoztatási rátája 60–65% volt 2019–2024 közt (ENSZ, 2023; Európai Bizottság, 2025b). Ami a vendégmunkások számát illeti, az adatok szerint 2022-ben mintegy 3,7 millió, 2023-ban mintegy 3,9 millió új tartózkodási és munkavállalói engedélyt adtak ki nem EU-állampolgároknak (ENSZ, 2023; Európai Bizottság, 2025c).

Ugyanakkor a demográfiai folyamatok a foglalkoztatottak számának növekedését nem támogatták, a 2013–2023 közötti időszakban az EU tagállamaiban a 20–64 év közötti népesség mintegy 7 millió fővel (2,6%-kal) csökkent.

A magasabb iskolai végzettség a kutatások alapján magasabb termelékenységgel jár együtt. A magasabban képzettek többet keresnek és ténylegesen produktívabbak is, tehát az oktatás erősen hat a termelékenységre (Kampelmann et al., 2018). A foglalkoztatási ráta növekedése mellett a foglalkoztatottak legmagasabb iskolai végzettség szerinti megoszlása is kedvezően változott az EU tagállamaiban. A legfeljebb alapkörű végzettséggel rendelkező munkavállalók aránya csökkent, míg a felsősokú végzettséggel rendelkezők aránya nőtt. A változás mértékét a 2. táblázat foglalja össze.

2. TÁBLÁZAT: A MUNKAVÁLLALÓK MEGOSZLÁSA A LEGMAGASABB ISKOLAI VÉGZETTSÉG SZERINT AZ EU TAGÁLLAMAIBAN 2013-BAN ÉS 2023-BAN A 15–64 ÉV KÖZÖTTI NÉPESSÉGEN BELÜL

	Legfeljebb alapkörű végzettséggel rendelkezők aránya	Középfokú végzettséggel rendelkezők aránya	Felsőfokú végzettséggel rendelkezők aránya
2013	19%	50%	31%
2023	16%	46%	38%

Forrás: Eurostat (2026m) alapján, saját szerkesztés

Foglalkoztatottság a munkatermelékenység szempontjából a legnagyobb mértékben fejlődő öt régióban

Ahogy azt korábban bemutattuk, a feltételes béta-konvergenciának köszönhetően a munkatermelékenység az alacsonyabb munkatermelékenységgel rendelkező országok régióiban nagyobb mértékben nőtt, mint a gazdagabb, magasabb termelékenységgel rendelkező régiókban 2013–2023 közt (kivéve Dél-Írország régiót, aminek okairól már szoltunk korábban). A reál-munkatermelékenységben az öt legjobban fejlődő régió közül három Romániában, egy Bulgáriában, egy Írországban található (Dél-Írország, Bukarest-Ilfov, Nyugat-Románia, Északnyugat-Románia, Északnyugat-Bulgária).

Megvizsgáltuk, hogy a fejlődést a foglalkoztatottság változása milyen mértékben befolyásolta. Azt tapasztaltuk, hogy a mutatókban nagyobb különbségek voltak láthatók már 2013-ban – elsősorban Dél-Írország emelkedett ki a legnagyobb fejlődést elérő régiók közül, azonban ezt a régiót (a már korábban részletezett okok miatt) ehelyütt nem tárgyaljuk részletesen. A romániai Bukarest-Ilfov tartomány az ország fővárosát is magában foglalja. Románián belül a gazdasági erő szempontjából kimagaslik ez a régió, a szolgáltatási szektor aránya magas, az egy főre jutó termelékenység pedig a második legnagyobb (Nyugat-Románia) régióhoz is közel kétszerese. Bukarest-Ilfov a munkaerőpiaci részvétel tekintetében is kiemelkedik a többi román régió közül, az inaktív aránya itt a legalacsonyabb.

A 2013. és a 2023. évi aktivitási és foglalkoztatási arányokat a 3. táblázat szemlélteti.

3. TÁBLÁZAT: AZ AKTIVITÁSI ARÁNY ÉS A FOGLALKOZTATÁSI RÁTA A REÁL-MUNKATERMELÉKENYSÉGBEN LEGNAGYOBB FEJLŐDÉST ELÉRŐ ÖT EU-RÉGIÓBAN 2013-BAN ÉS 2023-BAN A 15-64 ÉV KÖZÖTTI NÉPESSÉGEN BELÜL

	Aktivitási arány		Foglalkoztatási ráta	
	2013	2023	2013	2023
Északnyugat-Bulgária	63,5%	67,1%	54,6%	61,7%
Dél-Írország	72,1%	76,3%	61,5%	73,0%
Északnyugat-Románia	65,7%	67,8%	62,9%	65,7%
Bukarest-Ilfov (Románia)	68,1%	77,2%	62,6%	75,1%
Nyugat-Románia	61,8%	63,4%	58,6%	61,6%

Forrás: (2026j) alapján, saját szerkesztés

Nyugat-Románia és Északnyugat-Románia jelentősen eltért a másik három régiótól a mezőgazdaságban, erdőgazdálkodásban, halászatban dolgozók arányát tekintve: e két régióban lényegesen magasabb volt az ebben a szektorban dolgozók aránya, mint a másik három régióban. Ugyanakkor mindkét régióban jelentősen csökkent ez az arány 2013–2023 között: Északnyugat-Romániában 26,0%-ról 10,6%-ra, Nyugat-Romániában 18,9%-ról 4,6%-ra. Ezzel egyidejűleg e régiókban nőtt a foglalkoztatottak aránya a magasabb termelékenyséű kereskedelem, gépjárműjavítás, szállítás, raktározás, vendéglátás ágazatokban (Eurostat, 2026n).

Következtetések

Cikksorozatunk első része az EU 2023-ban legmagasabb és legalacsonyabb termelékenyséű régiói esetében azt vizsgálta meg, hogy 2013–2023 között a nominális és reál-munkatermelékenység alakulását a kiválasztott lényeges tényezők milyen mértékben befolyásolták.

Több közgazdasági elmélet szerint a szegényebb térségek nagyobb növekedési potenciállal rendelkeznek és gyorsabban növekednek a gazdagabb térségeknél, és ez az EU országaira és régiói-ra is igaz volt: a régiók vizsgálata előtt kitekintettünk a tagállami szintre, és azt láttuk, hogy az öt legnagyobb növekedést felmutató EU-tagállam az elemzett időszakban (2013–2023 közt) – Írország kivételével – 2004-ben és 2007-ben csatlakozott volt szocialista ország volt (Bulgária, Lettország, Lengyelország, Románia). A magasabb termelékenyséű országok ezzel szemben az eltelt időszakban már kisebb arányú növekedést tudtak elérni, így a gyengébbek esetében megindult egy erőteljes felzárkózás a termelékenyebb országok szintjéhez. Bár Magyarország csökkentette lemaradását az EU27 átlagához képest, ez kevés volt ahhoz, hogy relatív helyzetén javítson: Magyarország az euróban számított, nominális munkatermelékenységi adatok alapján 2023-ban egy helyet visszaesve a 25. helyen állt.

A 2013–2023. közötti időszakban a legnagyobb nominális termelékenységbeli fejlődést elérő öt NUTS2 szintű régió közül négy a legszegényebb keleti régiók közé tartozó volt: a legkevésbé termelékeny régiók esetében a munkatermelékenység és a GDP növekedésének szintje jóval meghaladta a fejlettebb régióknál látható növekedést, de az alacsony bázis miatt mindez nem tette lehetővé a rangsorban elfoglalt helyezést (jelentős) módosítását, főként amiatt, hogy időközben a magasabb egy főre jutó hozzáadott értéket termelő régióknál is folytatódott a növekedés. A reál-munkatermelékenységben a legnagyobb fejlődést Dél-Írország után (amelynek fejlődése lényegében az adóoptimalizálásnak köszönhető), illetve a román fővárost magába foglaló Bukarest-Ilfov régió mellett három gyengébb gazdaságú és alacsony termelékenyséű régió érte el.

A jelentősebb növekedést a lemaradó régiók esetében a nagyobb összegű kohéziós politikai támogatások, a tudástranszfer, az infrastrukturális beruházások mind elősegítik. A különbségek lassú csökkenésének, illetve fennmaradásának hátterében álló tényezők közül az elemzés kiemelten négy tényezőt vizsgált: a régiós lakosság számát, a diplomások arányát a lakosságon és a foglalkoztatottakon belül, a foglalkoztatottak arányát a népességen belül és a csúcstechnológiás ágazatokban foglalkoztatottak arányát. Megállapítottuk, hogy az Európai Unióban a régiós lakosság szám jelentősen csökkent a kevésbé jó termelékenységi adatokkal rendelkező régiók esetében, míg az erősebbeknél jelentős növekedés történt az eltelt időszakban. Ezt a korrelációt egy Állami Számvevőszék által készített elemzés is alátámasztotta, amely közepesen erős, pozitív korrelációt állapított meg a népességszám és a foglalkoztatotti létszám változása közt három vármegye járásainak elemzése során (ÁSZ, 2026b). A diplomások arányában történt változásban számottevő eltérés volt látható a fejlettebb és alacsonyabb termelékenységre régiók közt: 2023-ban a 25–64 éves korosztályban akár 50 százalékpontos különbség is volt.

A foglalkoztatottak aránya a legtermelékenyebb régiókban nőtt az elemzett években; a növekedés átlagban 7,4% volt, míg a leggyengébb termelékenységre esetében átlagban 0,8%-os csökkenés következett be. A foglalkoztatás dinamikusabb növekedése leginkább olyan régiókat jellemzett, ahol magas volt a szolgáltatási szektor aránya és az egy főre jutó termelékenység. Az elemzés feltárta, hogy a bevándorlás érdemben hozzájárult a foglalkoztatás bővüléséhez: 2019–2024 között az Európai Unión kívül születettek relatív foglalkoztatási rátája jellemzően azokban a szektorokban nőtt a legnagyobb mértékben, amelyekben a betöltetlen álláshelyek aránya magas volt és az új munkahelyek több mint 50%-át EU-n kívülről érkezők töltötték be. Az idős (65+) munkavállalók aránya a foglalkoztatottakon belül mind a legjobb, mind a leggyengébb termelékenységre öt régióban nőtt, a legkevesbé termelékeny régióban ugyanakkor 1%-kal magasabb volt az átlagos arányuk 2023-ban (3,5%), mint a legerősebbek esetében. A csúcstechnológiás ágazatokban alkalmazottak aránya 2023-ban a termelékenyebb régiókban 7-11% közt mozgott, a kevésbé termelékeny régiókban mindössze 1-3% közt.

Látható tehát, hogy az EU legtermelékenyebb régióiban a növekedés mértéke az elemzett időszakban (a magas bázisnak köszönhetően) már nem volt nagy, azonban ezen régiók képesek voltak fenntartani és bővíteni és az egy főre jutó hozzáadott érték előállítását az egész időszakban. Az általunk vizsgált tényezők mindegyike esetében kifejezettebb növekedés volt megfigyelhető a legmagasabb munkatermelékenységre régiókban, mint az ezen a téren lemaradó (kevesbé fejlődő) régióknál, ezek esetében potenciális összefüggést tártunk fel. Mindezek mellett a legnagyobb egy foglalkoztatottra jutó hozzáadott értéket előállító régiókat az időszakban a fejlett szolgáltatások és csúcstechnológiás ipar dominanciája jellemezte.

Köszönetnyilvánítás

A szerzők köszönetüket fejezik ki dr. Pulay Gyula Zoltánnak, az Állami Számvevőszék nyugalmazott főosztályvezetőjének és vezető közgazdászának az elemzésírás során nyújtott szakmai iránymutatásért és értékes észrevételeiért.

Irodalomjegyzék

Állami Számvevőszék (2026a). *Elemzés – A munka termelékenységére ható tényezőkről*. https://www.asz.hu/dokumentumok/Elemzes_munkaterm_egyben.pdf

Állami Számvevőszék (2026b). *Elemzés – A vármegyék versenyképességének alakulása 2010-2023 között, és az azt alakító tényezők* [publikálás előtt álló elemzés].

Barro, R. J., & Sala-i-Martin, X. (1992). Convergence. *Journal of political Economy*, 100(2), 223-251. <https://www.columbia.edu/~xs23/papers/pdfs/converg.pdf>

- Beke K. (2021). *Európa növekedési bajnoka: kelta tigris vagy mindenkit átverő bűvész?* <https://www.portfolio.hu/gazdasag/20210624/europa-novekedesi-bajnoka-kelta-tigris-vagy-mindenkit-atvero-buvesz-488138>
- Benos, N., Karagiannis, S., & Karkalakos, S. (2015). Proximity and growth spillovers in European regions: The role of geographical, economic and technological linkages. *Journal of Macroeconomics*, 43, 124-139. <https://doi.org/10.1016/j.jmacro.2014.10.003>.
- Central Statistics Office (2023). *Measuring Ireland's Progress 2023*. <https://www.cso.ie/en/releasesandpublications/ep/p-mip/measuringirelandsprogress2023/economy/>
- Democracy Challenged (2025). *Ireland's Phantom Prosperity: The GDP Mirage and the Real Economy*. <https://democracychallenged.com/2025/05/14/irelands-phantom-prosperity-the-gdp-mirage-and-the-real-economy/>
- Egyesült Nemzetek Szervezete (2023). *Migration to the EU: facts, not perceptions*. <https://unric.org/en/migration-to-the-eu-facts-not-perceptions/>
- Európai Bizottság (2025a). *Seven facts to help understand migration*. https://home-affairs.ec.europa.eu/news/seven-facts-help-understand-migration-2025-09-23_en
- Európai Bizottság (2025b). *Regional Innovation Scoreboard 2025: Regional Profile for Belgium*. <https://policycommons.net/artifacts/31323778/regional-innovation-scoreboard-2025/32223596/>
- Európai Bizottság (2025c). *Migration, mobility and the EU labour market*. https://economy-finance.ec.europa.eu/migration-mobility-and-eu-labour-market_en
- European Cluster Collaboration Platform (2024). *Driving the regional economic revival in Europe*. <https://clusters-meet-regions-charleroi.b2match.io/>
- EUropean Employment Services (2025). *Labour Market Information: Romania*. https://eures.europa.eu/living-and-working/labour-market-information/labour-market-information-romania_en#north-east-nord-est
- Eurostat (2025). *Eurostat's National Accounts based productivity indicators: Methodology and quality aspects*. <https://ec.europa.eu/eurostat/web/national-accounts/methodology/european-accounts/productivity-indicators>
- Eurostat (2026c). *NUTS – Nomenclature of territorial units for statistics*. <https://ec.europa.eu/eurostat/web/nuts/overview>
- Gómez-Tello, A., Murgui-García, M.-J., & Sanchis-Llopis, M.-T. (2025). Labour productivity disparities in European regions: The impact of agglomeration effects. *The Annals of Regional Science*, 74(3), 1-32. https://doi.org/10.1007/s00168-025-01400-7?urlappend=%3Futm_source%3Dresearchgate.net%26utm_medium%3Darticle
- International Monetary Fund (2018). The Impact of International Tax Reforms on Ireland. *Ireland: Selected Issues*, 25(195), 18-44. <https://doi.org/10.5089/9781484363874.002>
- International Monetary Fund (2024). *GDP per capita, current prices*. <https://www.imf.org/external/datamapper/NGDPDPC@WEO/OEMDC/ADVEC/WEOWORLD/USA>
- Kampelmann, S., Rycx, F., Saks, Y., & Tojerow, I. (2018). Does education raise productivity and wages equally? The moderating role of age and gender. *IZA Journal of Labor Economics*, 7(1), 1. <https://link.springer.com/article/10.1186/s40172-017-0061-4>
- Kopint-Tárki (2019). *A magyar gazdaság felzárkózásának néhány kulcskérdése*. https://kopint-tarki.hu/wp-content/uploads/2020/12/2019_Vosz-felzarkozas.pdf
- Központi Statisztikai Hivatal (2024). *A felsőfokú végzettséggel rendelkezők aránya*. <https://ksh.hu/kiadvanyok/fenntarthato-fejlodes-indikatorai/2024/1-24-sdg-4>
- Lengyel I. (2016). A megyék versenyképességének néhány összefüggése a megújult piramismodell alapján. In I. Lengyel & B. Nagy (szerk.), *Térségek versenyképessége, intelligens szakosodása és újraiparosodása* (pp. 143-161). JATEPress.
- Lengyel, I., & Rehnitz, J. (2013). Drivers of Regional Competitiveness in the Central European Countries. *Transition Studies Review*, 20, 421-435. <https://doi.org/10.1007/s11300-013-0294-2>
- Lengyel I., & Varga A. (2018). A magyar gazdasági növekedés térbeli korlátai – helyzetkép és alapvető dilemmák. *Közgazdasági Szemle*, 65(5), 499-524. <https://doi.org/10.18414/KSZ.2018.5.499>
- Mitze, T., & Breidenbach, P. (2024). The complex regional effects of macro-institutional change: evidence from EU enlargement over three decades. *Review of World Economics*, 160(4), 1443-1475.

Organisation for Economic Co-operation and Development (2001). *Measuring productivity – OECD manual: Measurement of aggregate and industry-level productivity growth*. OECD Publishing. <https://doi.org/10.1787/9789264194519>

Organisation for Economic Co-operation and Development (2024). *Building More Resilient Cross-border Regions: Considerations in Governance and Partnerships*, OECD Multi-level Governance Studies, OECD Publishing. <https://doi.org/10.1787/d5fd3e59>

Meléndez, R. M. (2025). *A changing European labour market: The role of immigration and new jobs*. CaixaBank Research. <https://www.caixabankresearch.com/en/economics-markets/labour-market-demographics/changing-european-labour-market-role-immigration-and>

Sengul, G. (2017). Effect of labor market policies on unemployment when firms adapt their recruitment strategy. *Economic Modelling*, 60, 169-179. <https://doi.org/10.1016/j.econmod.2016.09.012>

Statistics Flanders (2025). *Labour productivity*. <https://www.vlaanderen.be/en/statistics-flanders/macro-economy/labour-productivity>

Tsiapa, M. (2023). A holistic approach of the labour productivity slowdown in the regions of the European Union. *Papers in Regional Science*, 102(3), 507-532. <https://doi.org/10.1111/pirs.12734>

Tsvetkova, A., Ahrend, R., Oliveira Martins, J., Lembcke, A. C., Knutsson, P., Jong, D., & Terzidis, N. (2020). *The Spatial Dimension of Productivity: Connecting the Dots across Industries, Firms and Places*. OECD Regional Development Working Papers, No. 2020/01. OECD Publishing. <https://doi.org/10.1787/ba5edb47>

van Ours, J. C., & Stoeldraijer, L. (2010). *Age, wage and productivity*. IZA Discussion Papers 4765, IZA Network. <https://ideas.repec.org/p/iza/izadps/dp4765.html>

Eurostat adatbázisok

Eurostat (2026a). *Nominal Labour productivity by NUTS 3 regions*. https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/nama_10r_3nlp/default/table?lang=en

Eurostat (2026b). *Real Labour productivity by NUTS 2 regions*. https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/product/page/NAMA_10R_2RLP

Eurostat (2026d). *Gross domestic product (GDP) at current market prices by NUTS 2 region*. https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/nama_10r_2gdp__custom_19747202/default/table

Eurostat (2026e). *Persons aged 25-64 with tertiary educational attainment level by sex and NUTS 2 region*. https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/tgs00109__custom_19748093/default/table

Eurostat (2026f). *Employed persons in high-tech sectors by NUTS 2 region (2008–2026)*. https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/tgs00039__custom_19753271/default/table

Eurostat (2026g). *Population on 1 January by age, sex and NUTS 2 region*. https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/demo_r_d2jan/default/table?lang=en&category=reg.reg_dem.reg_dempoar

Eurostat (2026h). *Labour force participation rates by educational attainment level, country of birth and NUTS 2 region*. https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/lfst_r_lfp2actrc__custom_20223515/default/table

Eurostat (2026i). *Employed persons by citizenship*. https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/lfsa_egan__custom_17918419/default/table

Eurostat (2026j). *Population in private households by citizenship, labour status and NUTS 2 region*. https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/lfst_r_lfsd2pwn/default/table?lang=EN

Eurostat (2026k). *Employment rates by country of birth*. https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/lfsa_ergacob/default/table?lang=en

Eurostat (2026l). *Labour market slack by sex and age – annual data*. https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/lfsi_sla_a/default/table?lang=en

Eurostat (2026m). *Labour force by educational attainment level and NUTS 2 region*. https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/lfst_r_lfp2acedu/default/table?lang=en

Eurostat (2026n). *Employed persons by economic activity*. https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/lfst_r_lfe2en2__custom_20592924/default/table